

אלול התשע"ח

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

"לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין או שמאל"

לפרשת שופטים ((על פי שיעור של הרב תמיר גרנות))

1. דברים י"ח יט: (יט) וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע אֶל דְּבַרֵי אֲשֶׁר יִדְבֹר בְּשִׁמְי אֲנֹכִי אֲדַרְשׁ מֵעַמוֹ: 2. דברים י"ח כ: (כ) אִךְ הִנְבִּיא אֲשֶׁר יִזִּיד לְדַבֵּר דָּבָר בְּשִׁמִּי אֵת אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי לְדַבֵּר וְאֲשֶׁר יִדְבֹר בְּשֵׁם אֱ-לֹקִים אֲחֵרִים וַיִּמַּת הִנְבִּיא הַהוּא: 3. דברים י"ז ח-י: (ח) כִּי יִפְלֵא מִמֶּךָ דָּבָר לַמִּשְׁפָּט בֵּין דָּם לְדָם בֵּין דִּין לְדִין וּבֵין נָגַע לְנָגַע דְּבַרֵי רִיבַת בְּשַׁעֲרֶיךָ וְקִמַּתְּ וְעָלִיתְ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֶ-לֹקֶיךָ בּוֹ: (ט) וּבֵאתְ אֶל הַכְּהֹנִים הַלְוִיִּם וְאֶל הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בֵּימֵיךָ הֵהָם וְדַרְשֵׁת וְהִגִּידוּ לְךָ אֵת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט: (י) וְעָשִׂיתְ עַל פִּי הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ מִן הַמָּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר ה' וְשִׁמַּרְתְּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יֹרֹד: (יא) עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יֹרֹד וְעַל הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר יֹרֹד לְךָ תַּעֲשֶׂה לֹא תִסּוֹר מִן הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ יְמִין וּשְׂמָאל: 4. דברים י"ז כ': "לְבַלְתִּי רוּם לְבַבּוֹ מֵאֲחֵיו וּלְבַלְתִּי סוּר מִן הַמִּצְוָה יְמִין וּשְׂמָאל" 5. רש"י דברים י"ז יא: (יא) "ימין ושמאל" - אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין, וכל שכן שאומר לך על ימין ימין ועל שמאל שמאל. 6. ספרי דברים, פסקא קנד: "ימין ושמאל" - אפילו מראים בעיניך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין - שמע להם. 7. תלמוד ירושלמי, הוריות, פרק א' הלכה א', דף ב: כהדא דתני: יכול אם יאמרו לך על ימין שהיא שמאל ועל שמאל שהיא ימין תשמע להם? תלמוד לומר: ללכת ימין ושמאל, שיאמרו לך על ימין שהוא ימין ועל שמאל שהיא שמאל.
8. רמב"ן דברים י"ז יא: (יא) ימין ושמאל - אפילו אם אומר לך על ימין שהוא שמאל או על שמאל שהוא ימין, לשון רש"י. וענינו, אפילו תחשוב בלבך שהם טועים, והדבר פשוט בעיניך כאשר אתה יודע בין ימינך לשמאלך, תעשה כמצותם, ואל תאמר איך אוכל החלב הגמור הזה או אהרוג האיש הנקי הזה, אבל תאמר כך צוה אותי האדון המצוה על המצות שאעשה בכל מצותיו ככל אשר יורוני העומדים לפניו במקום אשר יבחר ועל משמעות דעתם נתן לי התורה אפילו יטעו, וזה כענין רבי יהושע עם ר"ג ביום הכיפורים שחל להיות בחשבונו (ר"ה כה.). והצורך במצוה הזאת גדול מאד, כי התורה נתנה לנו בכתב, וידוע הוא שלא ישתנו הדעות בכל הדברים הנולדים, והנה ירבו המחלוקות ותעשה התורה כמה תורות. וחתך לנו הכתוב הדין, שנשמע לבית דין הגדול העומד לפני השם במקום אשר יבחר בכל מה שיאמרו לנו בפירוש התורה, בין שקבלו פירושו עד מפי עד ומשה מפי הגבורה, או שיאמרו כן לפי משמעות המקרא או כוונתה, כי על הדעת שלהם הוא נותן (ס"א לנו) להם התורה, אפילו יהיה בעיניך כמחליף הימין בשמאל, וכל שכן שיש לך לחשוב שהם אומרים על ימין שהוא ימין, כי רוח השם על משרתי מקדשו ולא יעזוב את חסידיו, לעולם נשמרו מן הטעות ומן המכשול. ולשון ספרי (שופטים קנד) אפילו מראין בעיניך על הימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין שמע להם: 9. המהר"ל על האתר (גור אריה, דברים י"ז, ח'): ונראה שאפילו אם אמרו ממש על ימין שהוא שמאל, ועל שמאל שהוא ימין, דאפילו אם היה הדין מקובל אליו מפי בית דין הגדול בירושלים שהיו לפניהם שאמרו לו כך הדין, ועכשיו בית דין אחר אמרו לו היפך הדברים שקבל מפי רבים, ואתם הרבים יותר בחכמה ובמנין, אפילו הכי אמר הכתוב "לא תסור מכל הדברים וכו'". דמי שצוה על התורה, על האסור ועל המותר, צוה גם כן דבר זה - "לא תסור מכל אשר יורוד" (כ"ה

ברמב"ן). ונמצא, כי מה שהם מורים לו - בהיתר עושה, שכך צוה הקדוש ברוך הוא, כי הוא יתעלה טיהר וטימא בתורתו, והוא יתברך צוה לשמוע אל דבריהם לכל אשר יורו. וזה כתב גם כן בתורה "לא תסור מכל אשר יורוך ימין ושמאל". והשתא לפי זה "ימין ושמאל" כמשמעו, דאף אם הם טועים בדין, ואמרו לך על דין טהור שהוא טמא, ועל טמא שהוא טהור, בהיתר אתה שומע להם, ומצות השם יתברך אתה עושה. וכן מתבאר בפרק הנחנקין (סנהדרין פח.) דבכהאי גוונא איירי, שהוא אומר מפי הקבלה, והם אומרים מדעתם כפי סברתם, אפילו הכי חייב מיתה.